

Autoreferat

1. Imię i Nazwisko: Jakub Szczepański

2. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe:

- 2001 r. magister filozofii Papieskiej Akademii Teologicznej (obecnie Uniwersytet Papieski Jana Pawła II) w Krakowie na podstawie pracy „*O myśleniu Hannah Arendt*”, promotor: prof. Z. Stawrowski
- 2007 r. doktor nauk humanistycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie filozofii na podstawie rozprawy: „*Polityczna władza sądenia w filozofii Immanuela Kanta i Hannah Arendt*”, promotor: prof. J. Miklaszewska

3. Informacja o zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

- od 14 I 2008 r. do 31 V 2009 r. asystent w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
- od 1 VI 2009 r. do chwili obecnej adiunkt w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

4. Główne osiągnięcia naukowe i zakres badań po doktoracie.

Głównym osiągnięciem po doktoracie jakie chciałbym wskazać jako podstawę przewodu habilitacyjnego jest opublikowana przez mnie w języku polskim, nowatorska monografia, na temat roli zagadnienia przemiany politycznej w myśli Immanuela Kanta (Jakub Szczepański, *Metamorfoza, Immanuel Kant o przemianie politycznej w ujęciu teleologicznym*, Kraków 2019, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, recenzent wydawniczy: dr hab. Jakub Kloc - Konkołowicz).

Moje zainteresowanie filozofią polityczną Immanuela Kanta sięgają jeszcze studiów doktoranckich i wyrastają z analiz twórczości Hannah Arendt. Próbując wyjaśnić jaka mogła być treść nienapisanej, trzeciej części dzieła „*The Life of the Mind*” tej autorki, zetknąłem się z problematyką filozofii politycznej Kanta i trwającą wtedy jeszcze szeroką dyskusją na ten temat. Spór dotyczący tej dziedziny myśli filozofa z Królewca wynikał z faktu, iż nie pozostawił on po sobie żadnego systematycznego dzieła, obejmującego teorię polityczną ale także, co być może nawet istotniejsze, nie wyjaśnił jakie powinno być miejsce tego rodzaju refleksji w jego systemie. To, co pozostało, w piśmiennictwie anglosaskim określa się mianem „Pism politycznych” (*Political writings*). Chodzi tutaj o różnego rodzaju teksty i fragmenty dotyczące szeroko rozumianej tematyki politycznej. Hannah Arendt jako pierwsza wskazała, że punkt wyjścia dla tego rodzaju refleksji tkwi w trzeciej krytyce, „Krytyce władzy sądenia”. Ten zaskakujący wtedy wniosek, to efekt jej analiz tego dzieła zawartych głównie w tzw. „Wykładach o filozofii politycznej Kanta”. Zagadnienie to stało się przedmiotem moich rozważań zawartych w książce „Polityczna władza sądenia” (J. Szczepański, *Polityczna władza sądenia*, Kraków 2010, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego). Sformułowałem wówczas wniosek o tzw. „politycznej władzy sądenia”, ponieważ to właśnie w kontekście politycznym sądenie staje się główną narzędziem poznawczym człowieka. Na podstawie drobiazgowych analiz jakich dokonuje Kant w „Krytyce władzy sądenia”,

możemy zobaczyć epistemologiczny zakres wielu typowo politycznych problemów, takich jak: geniusz polityczny, zmysł wspólny (*sensus communis*), estetyczny aspekt polityczności, osąd w kontekście determinującym (subsumujący to, co szczegółowe pod to, co ogólne), osąd w kontekście refleksywnym (jako zorientowany na to, co ogólne w różnorodnej rzeczywistości). Wielość różnych kontekstów politycznych pokazuje bezsporność tezy o fundamentalnym, dla zrozumienia politycznej refleksji Kanta, znaczeniu tej pracy.

W swoich późniejszych analizach, zawartych w mojej drugiej publikacji (Jakub Szczepański, *Filozofia Polityczna Immanuela Kanta*, Kraków 2017) starałem się dotrzeć jeszcze głębiej i doszedłem do wniosku, że właściwej inspiracji dla zainteresowania ze strony Arendt twórczością Kanta w aspekcie polityki, należy szukać u jej nauczyciela i mistrza, niemieckiego filozofa Karla Jaspersa. Moje przypuszczenia znalazło potwierdzenie w fakcie istnienia tzw. „szkoły Jaspersa”, grupy, która obejmowała najbliższy krąg jego uczniów, w tym również samą Arendt. Stwierdziłem ponadto, że to właśnie Jaspersa należy uważać za prekursora badań nad filozofią polityczną Kanta i pierwszego, który zainteresował się jego twórczością w tym zakresie, uznając jednocześnie filozofa z Królewca za pełnoprawnego myśliciela politycznego.

Drugim problemem, który wymagał wyjaśnienia była kwestia sporu o istnienie filozofii politycznej Kanta. Czy treść wspomnianych już pism politycznych była wystarczającym argumentem popierającym tego rodzaju tezę? Trudno jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Z jednej strony wspomniane pisma dotyczyły przecież w bezsporny sposób zagadnień politycznych, z drugiej sam Kanta nie nadał im systematycznego charakteru i nie wyjaśnił wprost jakie miało być ich miejsce w jego systemie. Ostateczne wyjaśnienie istnienia filozofii politycznej Kanta było, tak czy inaczej, kwestią pewnej interpretacji wychodzącej poza to, co literalnie można wyczytać w pismach samego filozofa. Konsensus jaki współcześnie został osiągnięty wokół tej kwestii jest następujący: filozofia polityczna Kanta niewątpliwie istnieje, a

jej systematyczny charakter wynika z osadzenia jej w teorii osądu, co można zobaczyć w licznych elementach tzw. trzeciej krytyki.

Wyjaśnwszy kwestię problematyczne przystąpiłem następnie do analizy konkretnych zagadnień. Po pierwsze był to problem wolności. Co ciekawe również tutaj dokonano pewnego zaniedbania. Koncepcja wolności politycznej Kanta nie została bowiem wprost sformułowana. Postawiona przez mnie teza, będąca konsekwencją wcześniejszych ustaleń, została doceniona w postaci wystąpienia na najważniejszym w świecie badaczy filozofii Immanuela Kanta wydarzeniu, jakim jest *Kant Kongress* (Wiedeń, 21-25 IX 2015). W wygłoszonym tam referacie, jak również później w mojej książce zaproponowałem, aby rozwiązać problem tzw. „przepaści” pomiędzy światem wolności i światem przyrody, poprzez pojęcie wolności politycznej. Teza ta, jak wspomniałem, zaakceptowana przez anonimowych recenzentów w toku kwalifikacji kongresowej, stanowiła wprowadzenie do właściwej refleksji dotyczącej tematyki politycznej w myśli Kanta.

Kolejne podjęte przez mnie zagadnienie to tzw. „nietowarzyskatowarzystwo”. W przedstawionym w ramach „Idei powszechnej historii w aspekcie kosmopolitycznym” pojęciu, pokazuje Kant możliwość pogodzenia toczącego się w ramach nowożytności sporu o naturę ludzką w kontekście politycznym. W sporze pomiędzy zwolennikami poglądu, że człowiek jest z natury istotą społeczną, a tymi którzy uważają że wręcz przeciwnie, kierują nim pobudki egotyczne, Kant przyznaje rację niejako obu stronom. Co więcej, to właśnie połączenie tych dwóch przeciwstawnych sobie cech, decyduje o dynamice przemian społecznych i ambicjach walczącego o uznanie człowieka. Tak rozumiany człowiek staje się podmiotem wielkiego procesu historii powszechnej (*Allgemeine Geschichte*), który to proces jest podstawowym tematem historiozoficznej refleksji Kanta.

Tematyka przemiany prowadzi nas w kierunku kolejnego istotnego zagadnienia z zakresu politycznej refleksji Kanta, pojęcia Oświecenia. Wydaje się, że jest to temat aż nazbyt dobrze znany. Zagadnienie to jednak przy dokładniejszej analizie okazuje się być nieco bardziej złożone. Kant w ramach tekstu "Odpowiedź na pytanie: czym

jest oświecenie?" przedstawia proces ewolucji społecznej, dając sugestywny obraz przemian, jakim podlega społeczność tworzących je obywatele. Jednocześnie tekst jest częścią debaty w której Kant bierze udział. Mamy więc w ramach jednego tekstu warstwę bieżącą i warstwę filozoficzną, przy czym ta druga stanowi nie tyle tytułową „odповідź na pytanie”, ale jest po prostu częścią Kantowskiej teorii.

Tak postrzegany proces oświecenia prowadzi nas do wyodrębnionego już wyraźnie z bieżących polemik Kanta pojęcia sfery publicznej. Kwestia ewolucji przestrzeni wspólnej leży u podstaw teorii takich tak głośnych autorów jak: Jürgen Habermas czy John Rawls. W ramach zagadnienia sfery publicznej określamy bowiem zasady racjonalności funkcjonujące w obrębie sfery wspólnej, określamy warunki możliwego porozumienia, a także schematy według których przebiega ewolucja różnych grup społecznych. Współcześnie zagadnienie to leży u podstaw tak ważkich tematów jak: deliberacja, rozum publiczny, racjonalność polityczna i inne.

Na koniec w swojej drugiej publikacji omówiłem dwa zagadnienia dotyczące szeroko rozumianych relacji na poziomie międzynarodowym: koncepcje wiecznego pokoju i pojęcie kosmopolityzmu. Obydwa te pojęcia, choć analizowane osobno, mają ze sobą wiele wspólnego. Polityczna myśl Kanta rozwija się bowiem na różnych poziomach. Najbardziej podstawowym jest kwestia natury ludzkiej, dalej mamy zakres polityki państwowej, na końcu zaś poziom międzynarodowy lub też globalny. Bardzo ciekawy jest też fakt, iż Kant w swojej refleksji na wspomniane tematy odsłania, mało oczywiste dla współczesnej myśli politycznej, motywy, czy to dążenia do pokoju, czy to troski o ludzkość jako ogół istot jednego rodzaju. Pokój jako „wieczysty” jest w zasadzie ideałem, a co za tym idzie wojna nie wydaje się możliwym do usunięcia elementem ludzkich relacji politycznych. Świadczyć może o tym wielokrotnie powtarzana przez Kanta teza o niedoskonałości natury ludzkiej i konieczności dyscyplinowania jej przez „przyrodę”.

Co do kosmopolityzmu sprawa jest jeszcze ciekawsza. Podstawą postawy kosmopolitycznej, na co zwraca uwagę Kant, jest ni mniej ni więcej, miłość rodzaju ludzkiego czyli filantropia. Tylko z takiej perspektywy troska o dobro gatunku jako

całości ma swoje prawidłowe uzasadnienie. Tylko w ten sposób nasze zainteresowanie ogólnoludzkim wymiarem nurtujących nas problemów zyskuje właściwy grunt.

Pośród tych i innych kwestii podejmowanych przez mnie w omawianej publikacji, na uwagę zasługują jeszcze ostatnie zagadnienie, które stanowiło punkt wyjścia kolejnego projektu, który zaowocował moją ostatnią publikacją, będącą podstawą postępowania habilitacyjnego. Zagadnieniem, które mam na myśli jest problematyka zmienności politycznej w perspektywie celowej. Zagadnienie teleologiczności jest problemem głęboko wpisanym w system Kanta. Wspominana już wielokrotnie trzecia krytyka, w całej drugiej części dotyczącej właśnie tzw. refleksywnej teleologicznej władzy sądenia, jest poniekąd poświęcona tej tematyce. Celowość jest często powracającym zagadnieniem również w innych pismach Kanta. W aspekcie politycznym celowość pojawia się, kiedy opisując przemiany jakim podlega państwo, czy też jakim podlega ludzkość w toku historii, pytamy o to, ku czemu właściwie wskazywane przez nas prawidłowości i tendencje prowadzą. Nie jest przy tym niewiadomą odpowiedź filozofa na to pytanie, bardziej istotny jest schemat w jaki cały ów problem się układa. Okazuje się bowiem, że w filozoficznej refleksji Kanta tkwi potencjał kompleksowej teorii przemiany politycznej, chociaż podobnie jak cały polityczny namysł tego filozofa, musi ona być rekonstruowana.

Moje rozważania w ramach publikacji "Metamorfoza. Kant o przemianie politycznej w ujęciu teleologicznym" rozpoczynam od krótkiego przeglądu przedkantowskich koncepcji przemiany politycznej a następnie przechodzę do omówienia niezwykle istotnego z perspektywy problematyki przemiany zagadnienia dwóch sposobów rozumowania, jakimi posługuje się człowiek w obrębie swoich władz poznawczych. Kant przedstawia tutaj paradygmaty: przyczynowo-skutkowy i celowy, jako dwie możliwości naszego rozumienia zmian zachodzących w otaczającym nas świecie. Bardziej rozpowszechniony i niezwykle dzisiaj popularny paradygmat przyczynowo-skutkowy jest podstawowym sposobem naszego postrzegania świata, paradygmat celowy, nazywany też przez Kanta teleologicznym, ma charakter

uzupełniający. W filozofii Kanta możemy zauważyć też następującą prawidłowość, jeśli mówimy o świecie istot żywych albo tzw. istot zorganizowanych, Kant zaleca użycie w stosunku do nich paradygmatu celowego. Składa się na to szereg przyczyn. Chociaż formalnie, również we współczesnych naukach przyrodniczych, króluje paradygmat przyczynowy, pojawia się problem zbyt wysokiego stopnia złożoności struktur ożywionych jako przeszkody w całkowitych ujęciu ich funkcjonowania w ten właśnie sposób. Zgodnie więc z założeniami przyjętymi przez Kanta zarówno w odniesieniu do istot żywych wszelkiego rodzaju, jak i szczególnie w stosunku do człowieka powinniśmy posługiwać się nie tylko paradygmatem przyczynowym, ale także teleologicznym.

Kolejna część pracy poświęcona jest pojęciom "metamorfozy" i "palingenezy", które to pojęcia, zgodnie ze sposobem w jaki używa ich Kant, mają obrazować dwa podstawowe typy przemiany politycznej. Metamorfoza pokazuje typ ewolucyjnym, palingeneza, rewolucyjny. Trzeba zauważyć jednocześnie, że pojęcia te, które Kant wybrał jako reprezentujące sposoby transformowania organizmu politycznego, mają biologiczny kontekst. Zwłaszcza pojęcie metamorfozy, już w wieku XVII widziane było z perspektywy skomplikowanych transformacji, jakie miały miejsce szczególnie w świecie owadów. Również palingeneza, chociaż w bardziej symboliczny sposób, pojawia się w terminologii biologicznej. Fakt, iż Kant sięga po takie właśnie pojęcia, w zestawieniu z wcześniej przedstawioną tezą, wskazuje na głęboki związek przemiany politycznej ze światem istot żywych i co istotne, z ujęciem teleologicznym, jakie w odniesieniu do niego powinniśmy stosować.

W części drugiej mojej pracy rozważania rozpoczynam od omówienia zagadnienia relacji teorii i praktyki, które to zagadnienie ma stanowić punkt wyjścia dla próby odniesienia przedstawionej przez Kanta teorii do konkretnej praktyki politycznej, przy czym celem takiego zestawienia jest próba falsyfikacji teorii Kanta. Rozważania w tym kontekście są prowadzone na trzech poziomach, jakie sam Kant przedstawia w swojej rozprawie "O porzekadle: to może być słuszne w teorii, ale nic nie jest warte w praktyce". Poziom pierwszy to wyjście człowieka ze stany natury i

umowa społeczna fundująca strukturę polityczną. Poziom drugi to przemiana w ramach istniejącego państwa, poziom trzeci to relacje państw na poziomie międzynarodowym.

W odniesieniu do poziomu pierwszego relacji teorii i praktyki, głównym zagadnieniem staje się kwestia własności i wynikających stąd konsekwencji prawnych. Centralnym zagadnieniem, które staje się tutaj przedmiotem rozważań jest pojęcie prawa permissywnego (Erlabnisgesetz, lex permissiva) jako swoistego wehikułu, dzięki któremu własność już w stanie natury może być w sposób celowy ufundowana w przyszłym stanie prawnym państwa. Kant w bardzo ciekawy sposób wskazuje tutaj na dwa rodzaje posiadania: posiadanie empiryczne tzw. dzierżenie i posiadanie inteligibilne wynikające z umowy społecznej.

Zagadnieniem weryfikującym teorię Kanta w tym kontekście jest problem tzw. kryzysy systemu posiadania nieruchomości (property crisis) w Kosowie. Chodzi tu o wypadki do których doszło w związku z tzw. czyszkami tożsamościowymi (identity cleansing) jakie miały miejsce na terenie Kosowa w latach 1996-1999. Będący stroną konfliktu Serbowie rozpoczęli wtedy zakrojoną na dużą skalę akcje likwidowania wszelkich systemów własności (głównie nieruchomości ale nie tylko), która miała doprowadzić do całkowitej zmiany struktury społecznej na terenie Kosowa. Analiza tego przypadku pokazuje zależność systemu własności od faktu istnienia państwowych systemów prawnych, które gwarantują dostęp do wiarygodnej informacji własnościowej na danym terenie, a zarazem faktyczny rozpad państwa w przypadku gdy nośniki tejże informacji zostaną zniszczone.

Poziom drugi to przemiana w obrębie istniejącego państwa. Głównym problemem staje się tutaj zagadnienie przemiany, bądź to w formie ewolucyjnej bądź rewolucyjnej, przy czym Kant opowiada się tutaj zdecydowanie za formą ewolucyjną w typie metamorfozy, sprzeciwia się zaś formie rewolucyjnej w typie palingenezy, jako formie uśmiercającej organizm państwowy. Jednocześnie jako główny problem związany z rewolucją wskazany zostaje problem braku możliwości sformułowania

prawa do buntu, które to prawo mogłoby być podstawą uznania legalności tego typu przemiany.

Jako zagadnienie weryfikujące ten poziom przemiany wskazane zostają trzy przypadki rewolucji, jakie miały miejsce w historii. Są to rewolucja angielska, w trakcie której dochodzi do egzekucji króla Karola I, rewolucja amerykańska, w wyniku której powstają Stany Zjednoczone, oraz zakończona powstaniem republiki rewolucja francuska. Wszystkie przypadki pokazują jednoznacznie sprzeczności do jakich dochodzi na gruncie prób legalizowania tego rodzaju przemiany, włącznie z nieudanymi próbami kodyfikowania prawa do buntu, które jako stojące u podstaw tego rodzaju transformacji wydawać by się mogło oczywiste w sensie faktycznym.

Ostatni poziom przemiany to przemiana na poziomie międzynarodowym, gdzie podstawowym problemem staje się pytanie o konieczność wyjścia ze stanu natury pomiędzy państwami. Z jednej strony naturalne i znajdujące odzwierciedlenie w wielu koncepcjach filozoficznych wydaje się być dążenie do pokoju, z drugiej nie do końca wiadomo jakie kształt miałyby przybrać przyszłe międzynarodowe relacje i co istotne, nie wiadomo czy wyjście ze stanu natury na poziomie międzynarodowym ma stanowić dokładne powtórzenie wyjścia ze stanu natury na poziomie indywidualnym. Jeśli chodzi o wnioski Kanta, to sprzeciwia on się przede wszystkim idei powołania państwa światowego i opiera się na prawie międzynarodowym formułą luźnej federacji. Na poziomie weryfikacji tez Kanta dotyczących trzeciego poziomu przemiany, intuicje filozofa wydają się być jak najbardziej trafne. Analiza relacji międzypaństwowych, a zwłaszcza ich kształtu po II wojnie światowej pokazuje bezprecedensowy rozwój ładu międzynarodowego, a także ONZ jako pierwszą w historii powszechną organizację międzynarodową. Można też wskazać szereg przypadków prowadzonej z sukcesem kooperacji międzynarodowej dotyczącej wielu aspektów współpracy dotyczącej różnych problemów o charakterze globalnych. Innym potwierdzającym przypuszczenia Kanta przykładem jest rozwój prawa i sądownictwa międzynarodowego, które pomimo braku towarzyszącej mu w tradycyjny sposób siły egzekutywnej wydaje się z powodzeniem tworzyć dodatkowo

poziom odniesienia konieczny do osądu działań państw z wyższego niż narodowy poziomu.

Ostatnia część rozważań to próba wskazania hipotetycznego poziomu czwartego rozważań, obejmującego ład w skali kosmicznej. Kant co prawda nie rozważał relacji politycznych w skali międzyplanetarnej ale brał pod uwagę istnienie w kosmosie innych form rozumnych. Kosmiczny poziom relacji politycznych to tak naprawdę konsekwencja ewentualnego pojawiania się podmiotowości politycznej innej niż ludzka, co prawdopodobnie doprowadzi z jednej strony do głębokiej integracji w skali globalnej, z drugiej do sytuacji stanu natury w relacjach międzyglobalnych. Jest to w zasadzie hipotetyczne powtórzenie sytuacji ładu międzynarodowego, tyle że w przedłużeniu międzyplanetarnym a może i jeszcze szerszym. Pojawia się tutaj również nie rozstrzygnięty póki co problem pierwotnego posiadania ewentualnych zasobów jakie kryć może wszechświat, a także kwestii osiągnięcia porozumienia, co do sposobu ich podziału i eksploatacji. O tym, że problem już został dostrzeżony na poziomie międzynarodowym świadczy fakt istnienia tzw. traktatu kosmicznego ograniczającego, jak należy sądzić w sposób tymczasowy, eksploracje kosmosu tylko do celów naukowych.

Ostateczną konkluzją moich rozważań jest przekonanie o możliwości sformułowania teorii przemiany opartej na fundamencie paradygmatu przyczynowego i celowego, konieczność zastosowania myślenia teleologicznego w teorii politycznej, a także szczegółowe wnioski dotyczące różnych poziomów funkcjonowania teorii przemiany w odniesieniu do różnych aspektów transformującej się rzeczywistości politycznej. Różne podejmowane przez Kanta w tym zakresie zagadnienia nie tylko okazują się być potwierdzane przez praktykę relacji politycznych ale też wydają się wskazywać dodatkowe konteksty i sięgające przyszłości tendencje.

5. Aktualnie prowadzone badania.

Moje aktualne badania stanowią konsekwencje przekazania polskiemu czytelnikowi kolejnego tomu poświęconego myśli politycznej Kanta. Podejmując nowatorskie, w mojej ocenie, zagadnienia sposób staram się włączyć w nurt badań prowadzonych aktualnie na gruncie międzynarodowym. Moja aktywność jest tutaj związana z rozwijaniem dalej projektem poświęconym teorii przemiany politycznej Kanta. Podjęta w ostatnich latach współpraca z prof. Howardem L. Williamsem (Cardiff University), który zajmował się już wcześniej wybranymi wątkami tego zagadnienia, a jednocześnie jest znaczącym autorytetem w dziedzinie badań nad filozofia polityczną Kanta, zmierzać będzie do kolejnej, tym razem anglojęzycznej publikacji na ten temat. Istotnym elementem mojej aktualnie prowadzonej działalności jest również współpraca z *European Consortium for Political Research*, a dokładnie ze *standing group „Kantian Political Thought”* pod przewodnictwem prof. Sorina Baiasu. Praca w ramach tej grupy badawczej daje możliwość systematycznego przedstawiania wyników moich analiz czołowym badaczom myśli politycznej Kanta z całego świata. Docelowo moim planem na najbliższe lata jest, jak to już było wspomniane, publikacja, we współpracy międzynarodowej, pracy poświęconej teorii przemiany politycznej, ku czemu zmierzają moje działania związane zarówno z pracą badawczą jak i staraniem o pozyskanie funduszy na ten cel. Program badań na temat teorii przemiany politycznej zostanie zgłoszony do bieżącej edycji konkursu "Opus" realizowanego przez Narodowe Centrum Nauki.

6. Pozostałe osiągnięcia naukowo – badawcze.

Obok badań nad wspomnianą już filozofią polityczną Kanta, moje zainteresowania obejmowały również nowożytną filozofię polityczną. Znalazło to odzwierciedlenie w działalności naukowej koncentrującej się na różnych aspektach

tej myśli, finalizowanych stosownymi publikacjami. Były to przede wszystkim książki "Filozofia polityczna Immanuela Kanta" z roku 2017 oraz „Polityczna władza sądenia”, z roku 2010, wydane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz 14 artykułów obejmujących następującą tematykę:

Myśl polityczną Immanuela Kanta:

- Jakub Szczepański, "Aspoleczna towarzyskość", czyli Kanta przyczynek do rozważań o naturze ludzkiej, Natura ludzka w filozofii nowożytnej i współczesnej, (red.) Justyna Miklaszewska, Przemysław Spryszak, Kraków 2010, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Jakub Szczepański, Kant vs. Rawls, After Rawls, (ed.) D. Dańkowski, A. Krzynówek-Arndt, Kraków 2016, Wydawnictwo Ignatianum
- Jakub Szczepański, A Political Solution to the Problem of Bridging Nature and Freedom, w: „Akten des 12. Internationalen Kant-Kongresses *Natur und Freiheit*, Wien 21.–25. September 2015. (hrsg.) V. L. Waibel, M. Ruffing. Berlin 2018, de Gruyter
- Jakub Szczepański, "Koncepcja wolności w filozofii politycznej Immanuela Kanta" [w:], O. Górecki (red.), „Wolność człowieka i jej granice. Antologia pojęcia w doktrynach polityczno-prawnych. Od Cato's Letters do klasyków anarchizmu”, Łódź 2019, WUŁ

Zagadnienia z zakresu filozofii polityki:

- Jakub Szczepański, Katon i Faust, Przegląd Polityczny, nr 82/2007
- Jakub Szczepański, Polityczność jako niedoskonałość, Przegląd polityczny nr 97/98 2009
- Jakub Szczepański, Czy polska demokracja „stale zmierza ku temu co lepsze”?, Przegląd polityczny nr 111/2012

- Jakub Szczepański, Problematyka przemiany politycznej, *Res Humana* 2/135 2015
- Jakub Szczepański, Czy polska demokracja *stale zmierza ku temu co lepsze?* - próba odpowiedzi, w: *Filozofia polityczna po 1989 roku*, (red.) J. Szczepański, J. Miklaszewska, Kraków 2011, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego

Zagadnienia z zakresu historii filozofii:

- Jakub Szczepański, Karl Jaspers – jedyny uczeń Kanta, w: *Człowiek w epoce przełomu*, (red.) Cz. Piecuch, Kraków 2013, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego
- Jakub Szczepański, Kantyzm „szkoły Jaspersa”, *Estetyka i krytyka*, nr 26/2012
- Jakub Szczepański, *Homo homini deus est – homo homini lupus est*. Kilka uwag o naturze ludzkiej według Hobbesa, *Archiwum historii filozofii i myśli społecznej*, t. 58/2013

Zagadnienia dotyczące filozofii Oświecenia:

- Jakub Szczepański, „Cosmopolitismus”, w: „Rozum człowiek historia. Znaczenie filozofii oświecenia w kulturze europejskiej” (red.) J. Szczepański, Kraków 2017
- Jakub Szczepański, Odpowiedź Kanta na pytanie: czym jest oświecenie?, w: *Filozofia Oświecenie, Radykalizm – religia – kosmopolityzm*, (red.) J. Miklaszewska, A. Tomaszewska, Kraków 2016, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego

W zakresie działalności naukowej uczestniczę również od wielu lat w aktywności środowiska historyków filozofii nowożytnej, co związane jest przede wszystkim z działalnością w ramach macierzystego Zakładu Historii Filozofii,

Instytutu Filozofii, Uniwersytetu Jagiellońskiego, jak również polskiego środowiska historyków filozofii nowożytnej spotykającego się regularnie na cyklicznych konferencjach poświęconych myśli wieku XVII-tego, oraz myśli oświeceniowej. Ogółem moja działalność konferencyjna obejmuje 27 wystąpień na konferencjach krajowych i międzynarodowych, a także redakcje dwóch prac zbiorowych poświęconych filozofii polityki (Filozofia polityczna po roku 1989. Teoria, historia, praktyka., 2011, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, wspólnie z J. Miklaszewską) i filozofii oświeceniowej (Rozum, człowiek, historia, 2018, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego).

7. Działalność dydaktyczna.

Jeśli chodzi o moją aktywność dydaktyczną, składa się na nią przede wszystkim długoletnia działalność w Instytucie Filozofii, gdzie od 11 lat prowadzę zajęcia z przedmiotów: „Historia filozofii XVII i XVIII wieku”, a także „Historia filozofii politycznej”. Od 8 lat prowadzę również seminarium poświęcone myśli politycznej Immanuela Kanta, a od 4 lat wykład monograficzny na ten sam temat. Działalność dydaktyczna obejmuje także promowanie prac licencjackich w liczbie 3, oraz recenzje prac magisterskich i licencjackich (w sumie 17). W ramach działań organizacyjnych byłem również przez kilka lat redaktorem katalogu kursów dla kierunku: filozofia.

8. Działalność organizacyjna

Moja dotychczasowa działalność organizacyjna obejmuje aktywność w towarzystwach naukowych, takich jak:

1. Polskie Towarzystwo Karla Jaspersa

2. Polskiego Towarzystwa Filozoficznego
3. Kant-Gesellschaft e.V.

A także udział w organizacji następujących konferencji:

1. VIII Zjazd Filozoficzny, 15-20 IX 2008, Warszawa, jako sekretarz sekcji filozofii społeczeństwa i polityki
2. Konferencja: „Filozofia polityczna po roku 1989”, 23-25 IX 2010 Kraków, Uniwersytet Jagielloński, jako członek komitetu organizacyjnego
3. Międzynarodowa konferencja filozoficzna „Dziedzictwo Rawlsa”, Kraków 2-3 VI 2014, Akademia Ignatianum, jako członek komitetu organizacyjnego
4. Annual conference ECPR, 7-10 IX 2016, Praga, jako przewodniczący (chair) panelu „Kant’s Republicanism and the Highest Political Good”
5. Konferencja: „Rozum, człowiek, historia. Znaczenie filozofii Oświecenia w kulturze europejskiej”, 18-19 XI 2016, Kraków, Uniwersytet Jagielloński, jako przewodniczący komitetu organizacyjnego
6. Annual conference ECPR 6-9 IX 2017, Oslo, jako przewodniczący (chair) panelu „Kant on Revolution”
7. ECPR Joint Sessions of Workshops, 8-12 IV 2019, Mons, Belgia, Workshop Co-Director

W zakresie współpracy międzynarodowej jestem członkiem dwóch konsorcjów międzynarodowych: *European Consortium for Political Research (ECPR)*, jako członek: *standing group „Kantian Political Thought”* oraz *Dutch School of Philosophy (OZSW)*, jako członek: *study group „Philosophy in Central and Eastern Europe”*.

